

DRUGA ODLUKA O SPROVOĐENJU PREPORUKA KOMISIJE

Datum usvajanja : 16. septembar 2021. god.

Slučaj br. 2019-01

G.T.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 16. septembra 2021. godine u sledećem sastavu:

Gđa Anna AUTIO, predsedavajući član
G. Alexander FASSIHI, član

Uz asistenciju:
G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine

Nakon razmatranja elektronskim putem shodno pravila 13(3) Pravilnika o radu Komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba je registrovana 01. avgusta 2019. god.
2. Podnosilac žalbe je u ovom slučaju zahtevala da se njen identitet ne otkriva. Razmotrivši pitanje, konkretno okolnosti slučaja, Komisija se slaže sa time da se zahtev ispuni
3. Putem pisma 5. avgusta 2019. godine, Komisija je obavestila Misiju vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX Kosovo („Misija“) da je ovaj slučaj registrovan kod iste.
4. Dana 16. oktobra 2019. godine, Komisija je od podnosioca žalbe zatražila da dostavi naknadne informacije u vezi žalbe.

5. Dana 29. oktobra 2019. godine, podnosilac žalbe je dostavila naknadne informacije.
 6. Dana 26. novembra 2019. godine, Komisija je prosledila Misiji Izjavu sa zahtevima i pitanjima, pozivajući je da pisanim putem podnese svoja zapažanja povodom žalbe najkasnije do 26. januara 2020. godine.
 7. Komisija je zapažanja Šefa Misije primila 18. februara 2020. godine.
 8. Pismom 19. februara 2020. godine, podnosilac žalbe je pozvana da podnese svoje odgovore na podneske Misije najkasnije do 20. marta 2020. godine, ukoliko ona to želi da učini.
 9. Podnosilac žalbe je 12. marta 2020. godine dostavila svoje komentare na podneske Misije.
 10. Dana 04. juna 2020. godine, Komisija je proglasila žalbu prihvatljivom što se tiče navodnih kršenja članova 3. (sloboda od mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja) i 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske) Evropske konvencije o ljudskim pravima ("Konvencija") (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2020-06-04%20Admissibility%20Decision%202019-01-s.pdf>).
 11. Dana 03. avgusta 2020. godine, komisija je primila komentare povodom osnovanosti od strane podnosioca žalbe.
 12. Dana 07. avgusta 2020. godine, komisija je te komentare prosledila Misiji informisanja radi.
 13. Dana 01. oktobra 2020. godine, komisija je primila komentare povodom osnovanosti od strane Misije.
 14. Dana 28. oktobra 2020. godine, komisija je te komentare prosledila podnosiocu žalbe.
 15. Dana 13. februara 2020. godine, Komisija je usvojila Odluku i nalaze u vezi sa osnovanošću ovog slučaja (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2020-12-11%20Decision%20and%20Findings%202019-01-s%20stamped.pdf>). U toj odluci, Komisija je zaključila da je Misija prekršila pravo podnosioca žalbe shodno članova 3 Konvencije do ograničenog stepena, kao što je i opisano u toj Odluci. Komisija je takođe pozvala Misiju da uzme u obzir sledeće preporuke:
 - i. Prizna da je njeno postupanje dovelo do kršenja prava podnosioca žalbe; i
 - ii. Stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe i lokalnim vlastima da bi utvrdila potrebu za dodatnim obezbeđenjem koje proističe iz svedočenja podnosioca žalbe u Srbiji.
- Komisija je takođe zatražila od ŠM-a da ovu Odluku prosledi relevantnim zvaničnicima Misije i vlastima izvan nje.
16. 29. aprila 2021. godine Komisija je usvojila Odluku o sprovođenju preporuka koje je ista dala. U toj Odluci, komisija je zaključila da je Misija sprovela neke ali ne i sve preporuke koje je ista dala. Konkretno, Komisija je zaključila da:
 - i. Misija nije priznala kršenje prava podnosioca žalbe od strane Misije, i pozvala ga je još jednom da izda jedno takvo priznanje; i,

- ii. Misija nije stupila u kontakt direktno sa žalioцем kako bi utvrdila potrebu za dodatnim obezbeđenjem usled svedočenja žalioца u Srbiji, te je stoga pozvala Misiju da to učini.

Komisija je dalje napomenula da odgovornost za obezbeđivanje efikasnog pravnog leka za kršenja prava koja je počinila Misija jeste i ostaje čvrsto na samoj Misiji. U meri u kojoj Misija nije u mogućnosti ili ne želi u potpunosti i kompletno usvojiti popravne preporuke Komisije, Komisija napominje da ostaje odgovornost Misije da pronađe alternativna sredstva i metode pružanja pomoći koji pružaju efikasan pravni lek za kršenja za koja je utvrđeno da su počinjena.

Komisija je takođe pitala šefa Misije da prosledi Odluku relevantnim zvaničnicima u Misiji i organima vlasti izvan nje.

17. U gore spomenutoj Odluci, komisija je zatražila od Misije da izvesti o sprovođenju datih preporuka najkasnije do 20. avgusta 2021. godine.
18. Dopisom od 19. avgusta 2021. godine, Misija je obavestila Komisiju o merama preduzetim kao odgovor na preporuke Komisije.
19. Shodno pravila 45 *bis* pravilnika o radu Komisije, ista će razmotriti, u ovoj drugoj po redu prapratnoj odluci, podneske Misije u vezi sprovođenja preporuka koje je komisija dala.

II. SASTAV KOMISIJE

20. Nakon nedavne ostavke dva člana Komisije, ista će zasedati povodom ovog pitanja sa samo dva člana što je u skladu sa pravilom 14 Pravilnika o radu Komisije.
21. Odlazećeg člana komisije koji je bio ujedno i član osoblja Misije zamenio je g. Fassihi nakon njegovog imenovanja u komisiji. Kako bi se potpuno upoznao sa slučajem, g. Fassihi je proučio kompletan predmetni spis ovog slučaja, te je stoga u potpunosti spreman da učestvuje u razmatranju ovog slučaja.

III. ČINJENICE

22. Činjenice slučaja, onako kako su podnete od strane stranaka, i kao što je očigledno iz dokumenata dostavljenih Komisiji, mogu se sumirati kao što sledi:
23. Podnosilac žalbe dobio je poziv suda na Kosovu da se pojavi kao svedok na krivičnom saslušanju koje je održano negde 2019. godine pred sudom u Republici Srbiji (u daljem tekstu „Srbija“). Ovi krivični postupci odnosili su se na teška krivična dela koja su navodno počinjena za vreme sukoba na Kosovu u periodu 1998-99. godine. Povodom istih događaja žalilac je ranije već dao izjave svedoka, uključujući i Misiji.
24. Neposredno nakon što je podnosilac žalbe primio poziv, a pre zakazanog datuma saslušanja, Misija je pristupila podnosiocu žalbe u vezi sa sudskim pozivom i putovanjem iz njenog mesta prebivališta na Kosovu u Srbiju da svedoči na raspravi.
25. Misija je shodno tome organizovala prevoz i bila pratilac podnosiocu žalbe u Srbiji tokom 2019. god.

26. Misija je takođe odabrala drugi smeštaj u Srbiji za podnosioca žalbe kada je utvrdila da je smeštaj koji su obezbedile srpske vlasti neadekvatan. Misija je sa sobom pvela doktora koji govori albanski jezik, jer je smatrala da su ove mere predostrožnosti neophodne.
27. Prema rečima podnosioca žalbe, njoj su pretili i zastrašivali je dok je boravila u Srbiji, a potom i u svojoj porodičnoj kući na Kosovu, zbog svog svedočenja u Srbiji. Podnosilac žalbe pati od traume zbog zastrašivanja.
28. Komisija ističe da je prilikom utvrđivanja kršenja prava podnosioca žalbe od strane Misije prema članu 3 Konvencije, Komisija primetila da je udeo Misije u šteti koju je pretrpeo podnosilac žalbe bio delimičan, uzimajući u obzir postojeću ranjivost podnosioca žalbe, ali i ozbiljno u svetlu mandata Misije za vladavinu prava i poverenja koje joj je podnosilac žalbe ukazala. Zaključivši da ova šteta naneta žaliocu ispunjava prag tražen u članu 3, Komisija je uzela u obzir sledeće razloge i okolnosti:
- i. Trauma i strah žrtve su stvarni i iskreni;
 - ii. Ranjivost podnosioca žalbe kao svedoka i žrtve teških krivičnih dela;
 - iii. Strah i zabrinutost - poznati Misiji - da je osećala da mora da svedoči o tim zločinima i, šta više, da to čini u Srbiji;
 - iv. Nedostatak jasnoće i transparentnosti u pogledu raspodele odgovornosti za bezbednost i dobrobit podnosioca žalbe dok je bila u Srbiji;
 - v. Propust Misije da izvrši procenu rizika ili/i da osigura da su je izvršile lokalne vlasti;
 - vi. Neuspeh Misije da marljivo istraži (a) tvrdnje o pretnjama u Srbiji i (b) tvrdnje o pretnjama na Kosovu;
 - vii. Neuspeh Misije da se u potpunosti pozabavi zabrinutostima podnosioca žalbe i da je napusti umesto da i sama potraži obeštećenje i zaštitu. (videti 2019-01, *G.T. protiv EULEX-a*, 11. decembar 2020. god., par. 85-86).

IV. PROPATNA PROCENA OD STRANE KOMISIJE SHODNO PRAVILA 45 BIS

29. Prva preporuka Komisije za Misiju je bila da prizna da je njeno postupanje dovelo do kršenja prava podnosioca žalbe.
30. Misija je odgovorila da smatra da nije povredila prava podnosioca žalbe te da nije spremna da prizna da se bilo kakvo kršenje prava desilo.
31. Komisija žali što Misija nije uspela da sprovede njenu preporuku. Komisija se poziva na svoj nalaz da je Misija povredila prava podnosioca žalbe prema članu 3 Konvencije. Svrha naknadne provere od strane Komisije je da proceni sprovođenje preporuka Komisije od strane Misije, a ne da ponovo ispituje da li je Misija počinila povredu. Komisija je u svojoj ranijoj odluci utvrdila da je Misija učinila povredu.
32. U pogledu gore navedenog, Misija nije uspela da pruži ubedljive argumente u vezi sa svojim neuspehom u sprovođenju preporuke. Komisija konstatuje da, iako njene preporuke nisu pravno obavezujuće, od suštinskog je značaja za kredibilitet i legitimitet Misije – jedne misije vladavine prava - da odlučno i verodostojno pokaže svoju posvećenost efikasnom sprovođenju ljudskih prava tako što će osigurati da su njeni postupci u svakom trenutku u skladu sa međunarodnim standardima o ljudskim pravima - i da će biti odgovorna ako ne postupa u skladu sa tim standardima. Komisija je u nizu odluka istakla da priznanje kršenja ljudskih prava može biti važna i značajna mera za podnosioca žalbe. To je takođe način da Misija delimično „nadomesti“ zbog

svog neuspeha da poštuje i zaštiti ljudska prava podnosioca žalbe. Nažalost, Misija je odbila da to učini.

33. Druga preporuka komisije je bila za Misiju da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe da bi utvrdila potrebu za dodatnim obezbeđenjem koje proističe iz svedočenja podnosioca žalbe u Srbiji.
34. Misija navodi da nema mandat da preduzme ovaj postupak. Misija dalje navodi da je „[bezbednost] podnosioca žalbe stvar u nadležnosti kosovskih institucija, a ne EULEX-a na Kosovu i Misija je skrenula pažnju na ovaj slučaj kosovskoj policiji još u februaru ove godine, kako je već saopšteno. Dodatno a i kao alternativa toka postupanja koje je predložila komisija, Misija je takođe skrenula pažnju na ovaj slučaj i odluku komisije kosovskom tužilaštvu nadležnom za ratne zločine”.
35. U pogledu ovog podneska od strane Misije, Komisija ističe još jednom da je Misija proaktivno pristupila podnosiocu žalbe 2019. godine u vezi sa njenim putovanjem u Srbiju radi davanja iskaza. Posle toga, Misija je pratila podnosioca žalbe u Srbiju i bila je, prema zaključku Komisije, odgovorna za njenu bezbednost unutar granica Kosova. Misija nije pružila ubedljivo objašnjenje zašto je, prema njenom mišljenju, dozvoljeno Misiji u skladu sa njenim mandatom da u više navrata u 2019. godini proaktivno kontaktira podnosioca žalbe i zašto kasnije nije mogla da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe pod istim mandat. Komisija se ne slaže sa konstatacijom da Misija nema mandat da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe i žali što Misija sada ne stupi u kontakt sa žaliocem radi kako bi propratila zabrinutost za bezbednost čemu je njihovo ponašanje delimično doprinelo.
36. Što se tiče podneska Misije da je, kao alternativni postupak, skrenula pažnju na slučaj i odluku Komisije relevantnim organima vlasti, Komisija primećuje sledeće. Prvo, prosleđivanje odluke relevantnim vlastima bila je *posebna* preporuka Komisije u njenoj Odluci od 29. aprila 2021. godine, a ne *alternativna* preporuka za direktno kontaktiranje podnosioca žalbe. Drugo, Misija je odgovorna za svoje obaveze prema Međunarodnom zakonu o ljudskim pravima, uključujući i pružanje pravnih lekova za kršenja. Ne može svoje odgovornosti u pogledu ljudskih prava da delegira trećoj strani, kao što su kosovske vlasti.
37. Komisija je takođe zatražila od Misije da svoju Odluku od 29. aprila 2021. godine prosledi relevantnim zvaničnicima Misije kao i organima vlasti izvan nje.
38. Misija navodi da je skrenula pažnju Tužilaštva Kosova na Odluku komisije. Komisija ceni ovaj vredan korak. Misija se konkretno ne bavi pitanjem da li je odluku prosledila drugim nadležnim organima i unutar Misije. Komisija stoga konstatuje da je Misija delimično primenila ovu preporuku.
39. Komisija žali što Misija ponovo nije u potpunosti sprovela preporuke Komisije, posebno što Misija nije uspela da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe i što nije pružila ubedljivo objašnjenje u vezi sa svojim propustom da to učini.
40. Komisija žali zbog Misijinog stalnog zanemarivanja svojih obaveza u vezi sa ljudskim pravima u ovom predmetu. Komisija ne vidi razlog da stalno ponavlja svoje preporuke u slučajevima u kojima Misija pokazuje zanemarivanje svojih obaveza po pitanju ljudskih prava tako što u više navrata ne sprovodi date preporuke. Umesto toga, Komisija ponavlja da odgovornost da se obezbedi efikasan pravni lek za kršenja prava koja je počinila Misija jeste i ostaje čvrsto na samoj Misiji i ne može se preneti na treće strane. Ova odgovornost ostaje čak i kada Komisija odluči da zaključi ispitivanje slučaja.

41. Prema tome, čak i kada Misija nije spremna ili ne želi da sprovede u potpunosti preporuke koje je Komisija dala, kao što je to u konkretno ovom slučaju, ipak ostaje u odgovornosti Misije da pruži žalioocu jedan efikasan pravni lek za kršenje za koje se zaključuje da je počinjeno, preko preporučenih ili adekvatnih alternativnih načina olakšanja.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

IZJAVLJUJE da Misija nije u potpunosti sprovela preporuke koje je Komisija dala;

ŽALI zbog neuspeha Misije da sprovede preporuke koje je Komisija dala;

PONAVLJA da je Misija odgovorna za pružanje efikasnog pravnog leka za kršenja ljudskih prava koja je počinila u konkretno ovom slučaju, i da Misija ne može da delegira svoje obaveze prema ljudskim pravima trećim stranama;

POZIVA MISIJU da prosledi ovu odluku relevantnim zvaničnicima Misije i organima vlasti izvan nje;

ODLUČUJE za zaključiti ispitivanje ovog slučaja.

U ime Komisije,

Anna AUTIO
Predsedavajući član

Alexander FASSIHI
Član